

Tájékoztató kiadvány 2.

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG ÉS ÉLELMISZERIPAR SZÁMOKBAN, 2018

AGRÁRMINISZTERIUM

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

2019

Tájékoztató kiadvány 2.

**A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG ÉS ÉLELMISZERIPAR
SZÁMOKBAN, 2018**

2019

Előszó

Magyarország különleges természeti adottságainak köszönhetően évszázadok óta jelentős és világszerte elismert mezőgazdasági termelést folytat, ennek megfelelően az agrárgazdaság a magyar nemzetgazdaság kiemelkedő fontosságú, stratégiai ágazata, amely jelentős hányadát a hazai élelmiszeripar dolgozza fel.

Az Agrárminisztérium és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara közös szakmai kiadványa arra vállalkozik, hogy átfogó tájékoztatást adjon a magyar agrárgazdaság 2018-ban elért eredményeiről.

2010 óta a magyar mezőgazdaság teljesítménye folyamatosan növekszik. 2010-2018 között hazánkban bővült az agrárium a leggyorsabb ütemben az Európai Unióban, a kibocsátás folyó áron másfélszeresére, 1 686 milliárd forintról 2 720 milliárd forintra növekedett. Így lépésről lépésre sikerült közelebb kerülnünk a nyugat-európai versenytársainkhoz. Az agrárexport értéke 2010 óta szintén a másfélszeresére, 5,8 milliárd euróról 8,7 milliárd euróra emelkedett, a magyar gazdák termékei tehát egyre keresettebbek a külföldi piacokon is. A mezőgazdaság erősödése az élelmiszeriparra is jó hatással volt.

Évente közel 500 milliárd forint közvetlen és nemzeti támogatás járul hozzá az ágazati szereplők jövedelmének stabilizálásához, a kockázatok csökkentéséhez és finanszírozási helyzetük javításához.

A Vidékfejlesztési Program segítségével pedig összességében mintegy 1 300 milliárd forinthez jutnak hozzá főként a mikro-, kis és közepes vállalkozások, családi gazdaságok, valamint olyan munkaerő-igényes ágazatok, mint az állattenyésztés, a kertészet vagy az élelmiszeripar. A program kiemelkedően magas – az uniós átlagnál nagyobb – arányban, több mint 50 százalékban a beruházások megvalósulását szolgálja.

Az eredményeket áttekinthető, hogy a hazai mezőgazdaság egyre erősebb, és jelentősége növekszik. Feladatunk nem lehet más, mint a további töretlen fejlődés elősegítése és a vidék gazdasági-társadalmi fejlődésének támogatása.

*Dr. Nagy István
agrárminiszter*

*Györfly Balázs
elnök
Nemzeti Agrárgazdasági
Kamara*

Tartalom

1. A magyar mezőgazdaság és élelmiszeripar jelentősége	8
1.1. Nemzetgazdasági szerepe	11
1.2. EU-n belüli szerepe	13
2. A magyar mezőgazdaság és élelmiszeripar eredményei	14
2.1. Mezőgazdasági kibocsátás és jövedelem	17
2.2. Élelmiszeripar	19
2.3. Mezőgazdaság és élelmiszeripar jövedelmezősége	21
2.4. Kiskereskedelem és fogyasztás	23
2.5. Agrár-külkereskedelem	25
3. Ágazati összefoglaló	26
3.1. Szántóföldi növénytermesztés	29
3.2. Kertészet	31
3.3. Állattenyésztés	33
4. Agrártámogatások	34
4.1. EU-s támogatások	37
4.2. Nemzeti támogatások	39
5. Fenntarthatóság	40
6. Mellékletek	44

A magyar mezőgazdaság és élelmiszeripar kiemelt gazdasági ágazat, részesedésük 0,2 százalékpont a GDP növekedéséből, mi több válságállóan járulnak hozzá a nemzetgazdaság teljesítményéhez.

A magyar mezőgazdaság és élelmiszeripar teljesítménye, 2018

- > A mezőgazdaság kibocsátásának 2010 óta tartó emelkedése 2018-ban is folytatódott, 2 720 milliárd forintot ért el, előző évhez képest változatlan áron 3,6 százalékkal emelkedett.
- > Az élelmiszeripar termelési értéke 2018-ban 3 217 milliárd forint volt, volume 4,3 százalékkal növekedett 2017-hez viszonyítva.
- > Az agrárexport aránya a teljes nemzetgazdasági exporton belül 2018-ban 8,3 százalék volt és az agrárgazdaság 2 869,3 millió euróval járult hozzá a nemzetgazdaság 5 557,5 millió eurós többletéhez.
- > A mezőgazdaság bruttó hozzáadott értéke 2018-ban 1 137,4 milliárd forint volt, változatlan áron 5,9 százalékkal bővült 2017-hez képest.
- > A mezőgazdaság ágazati szintű jövedelmezősége is javult 2018-ban, a termelési tényezők jövedelmének 1 249,4 milliárd forintos értéke 2,9 százalékkal haladta meg az egy évvel ezelőtti szintet.
- > Az élelmiszeripar jövedelmezősége is emelkedett, az adózás előtti eredmény 161,8 milliárd forint volt, 14,3 százalékkal több, mint 2017-ben.
- > A mezőgazdaság foglalkoztatása 2018-ban 214,9 ezer fő volt. Az ágazat részesedése a nemzetgazdaság foglalkoztatásából 4,8 százalék volt 2018-ban.
- > Az élelmiszeriparban foglalkoztatottak száma 2018-ban 144,0 ezer fő volt. Az élelmiszeripar részesedése a nemzetgazdaság foglalkoztatásából 2018-ban 3,2 százalék volt.
- > A tavaszi fagyok, a május-júniusi csapadékhiányos időszak és az aratáskor hullott sok eső Európa szerte nem kedvezett a szántóföldi növények termelésének. Ennek köszönhetően emelkedtek a termelői árak.
- > A gyümölcsfélék közül az alma és a meggy ára visszaesett a nemzetközi szinten is magas termékmennyiség következtében.
- > A növekvő nemzetközi kínálat miatt csökkentek a sertés termelői árak, míg a baromfi ágazat esetében a brazil export mérséklődése miatt kedvező értékesítési feltételek alakultak ki.

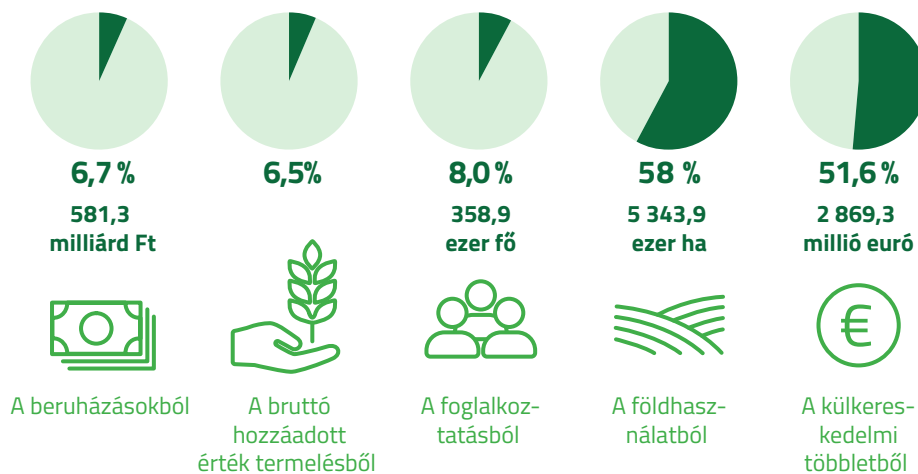
1.

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG ÉS ÉLELMISZERIPAR JELENTŐSÉGE

A mezőgazdaság a magyar nemzetgazdaság kiemelkedő fontosságú stratégiai ágazata. A bruttó hozzáadott érték 2018-ban 1 137,4 milliárd forint volt, változatlan áron 5,9 százalékkal bővült.

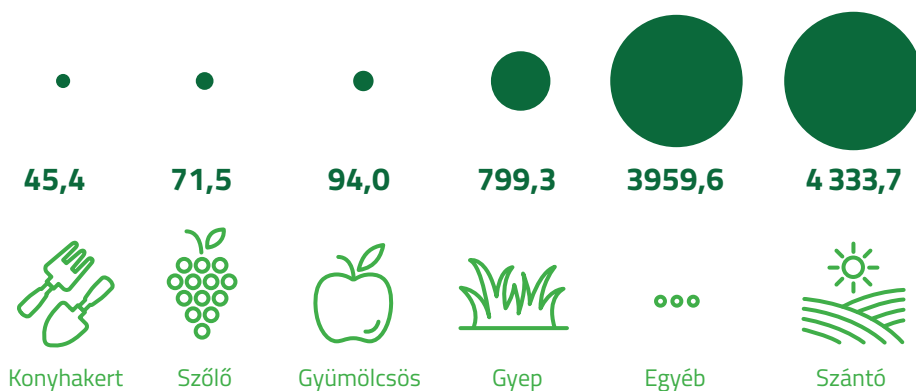
1. A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG ÉS ÉLELMISZERIPAR JELENTŐSÉGE

1. ábra Az agrárgazdaság részesedése 2018-ban

Forrás: KSH

2. ábra Földterület művelési ágak szerint 2018-ban (ezer hektár)

Forrás: KSH

1.1. Nemzetgazdasági szerepe

- › A mezőgazdaság a magyar nemzetgazdaság kiemelkedő fontosságú stratégiai ágazata
- › Magyarországon nemzetközi összevetésben is magas a mezőgazdasági, ezen belül különösen a szántóterületek aránya. Az ország területének 58 százaléka, 5,3 millió hektár áll mezőgazdasági művelés alatt.
- › Az agrárgazdaság 9,8 millió hazai fogyasztót lát el jó minőségű, megbízható étellemmel, emellett pedig más országok ételmezéséből is jelentős részt vállal.
- › A mezőgazdaság és az élelmiszeripar együttes részesedése a bruttó hozzáadott érték termeléséből mintegy 6-7 százalék, a beruházásokból 7-8 százalék, a foglalkoztatásból pedig 8 százalék volt az utóbbi években.
- › A mezőgazdaság teljesítménye az elmúlt öt évből háromban pozitívan hatott a gazdasági növekedésre, 2018-ban 0,2 százalékponttal járult hozzá a 4,9 százalékos gazdasági növekedéshez.
- › A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek külkereskedelme évről évre nagymértékben hozzájárul a nemzetgazdaság pozitív egyenlegéhez, ezért makrogazdasági jelentősége meghatározó. Az elmúlt években az agrárgazdaság a nemzetgazdaság pozitív egyenlegének harmadát-felét biztosította. Az agrárgazdaság 2018-ban 2 869,3 millió euróval járult hozzá a nemzetgazdaság 5 557,5 millió eurós többletéhez.
- › A mezőgazdaság beruházásainak változatlan áras értéke 2018-ban 11,7 százalékkal, az élelmiszeripari beruházások volumene 7,3 százalékkal bővült.
- › A mezőgazdaság foglalkoztatása 2018-ban 214,9 ezer fő volt. Az ágazat részesedése a nemzetgazdaság foglalkoztatásából 4,8 százalékot tett ki 2018-ban.
- › Az élelmiszeriparban foglalkoztatottak száma 2018-ban 144,0 ezer fő, részesedése a nemzetgazdaság foglalkoztatásából pedig 3,2 százalék volt.

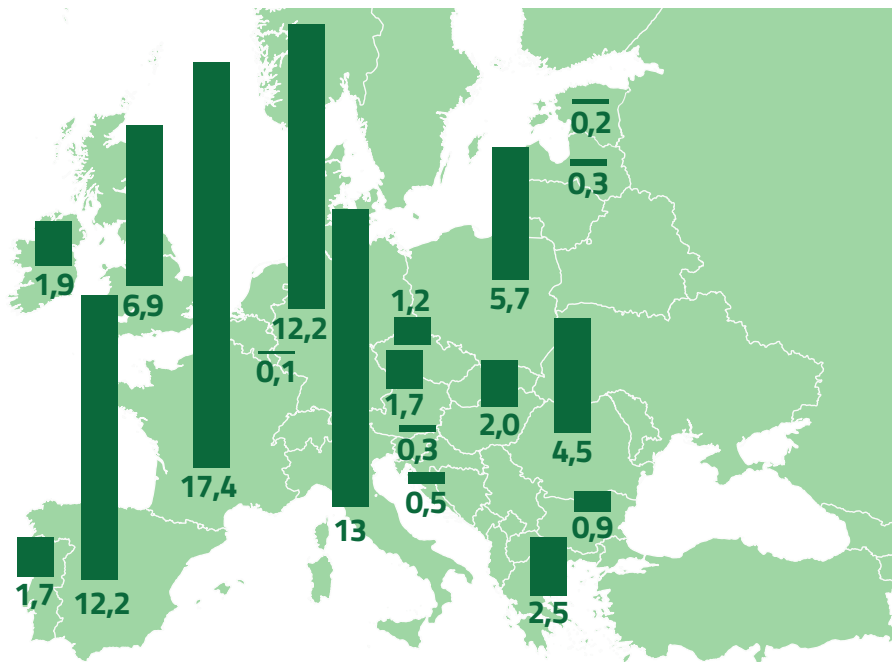
*GDP
növekedéshez
a mezőgazdaság*

0,2
*százalékponttal
járult hozzá
2018-ban*

Az agrárgazdaság válságállóbb, mint a nemzetgazdaság egésze.

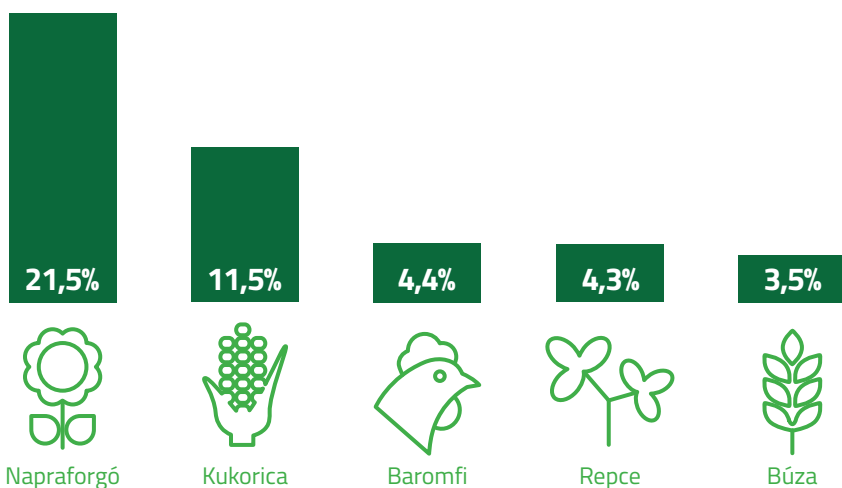
1. A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG ÉS ÉLELMISZERIPAR JELENTŐSÉGE

3. ábra Az EU mezőgazdasági kibocsátásának megoszlása országonként, 2018

Forrás: EUROSTAT

4. ábra Magyarország részesedése az EU mezőgazdasági kibocsátásából 2018-ban (repce és napraforgó 2017-es adat)

Forrás: EUROSTAT

1.2. EU-n belüli szerepe

A magyar mezőgazdaság az EU mezőgazdasági kibocsátásának és hozzáadott értékének évek óta stabilan mintegy 2 százalékát teszi ki, míg részesedése a termelési tényezők jövedelméből ennél magasabb, 2,3-2,4 százalékos volt.

- > A magyar mezőgazdaság részesedése a növényi termékek kibocsátásából 2,2-2,4 százalék, az állattenyésztésből pedig 1,5-1,7 százalék volt az utóbbi években.
- > Az EU mezőgazdasága 2018-ban 9,2 milliónyi éves munkaerőegységet használt fel. A magyar mezőgazdaság munkaerő-felhasználása 404,9 ezernyi éves munkaerőegység volt 2018-ban, az EU-28 mezőgazdasági munkaerő-felhasználásának 4,4 százaléka.
- > A termelés intenzitásában rejlő különbségeket jól mutatja az egy hektár mezőgazdasági területre jutó alapáron számított kibocsátás. A régi tagállamok 2018-ban egy hektáron átlagosan 2 593 euró értékű terméket állítottak elő, az EU13-ban ez a mutató 1 380 euró volt. Magyarországon az EU13 átlagánál lényegesen magasabb, 1 519 euró volt az egy hektárra jutó kibocsátás.

*1 ha-ra jutó
kibocsátás*

+3,6%
2017 óta

Hazánk mezőgazdasága az uniós csatlakozás óta jelentős mértékben fejlődött, hatékonysága, versenyképessége és jövedelmezősége elkezdett felzárkózni a régi tagországokéhoz.

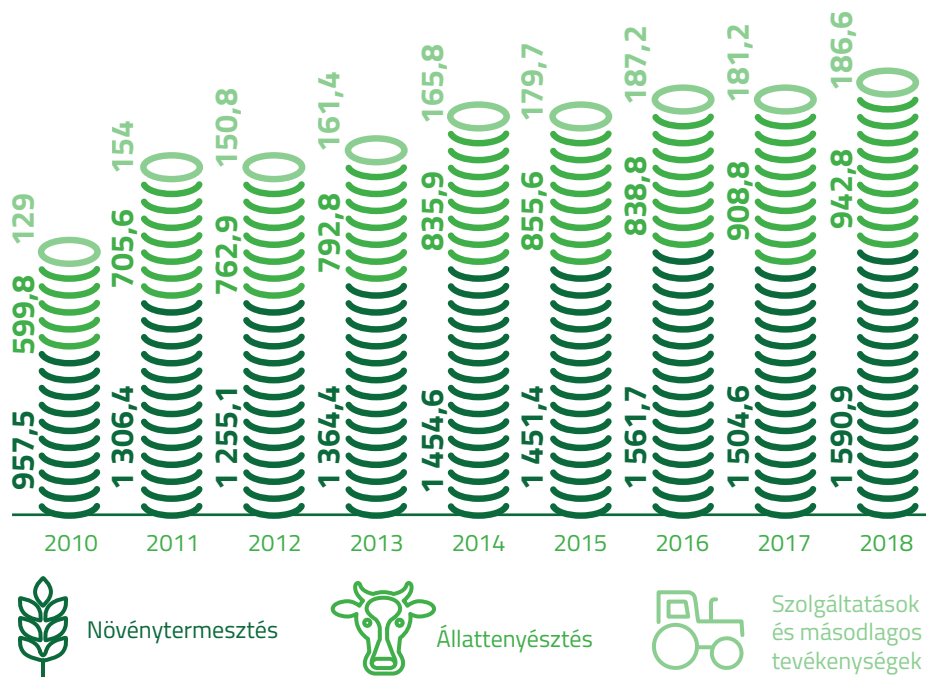
2.

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG ÉS ÉLELMISZERIPAR EREDMÉNYEI

A mezőgazdaság kibocsátása 2018-ban 2 720,3 milliárd forint volt, amely folyó áron 4,8 százalékkal haladta meg az előző évit.

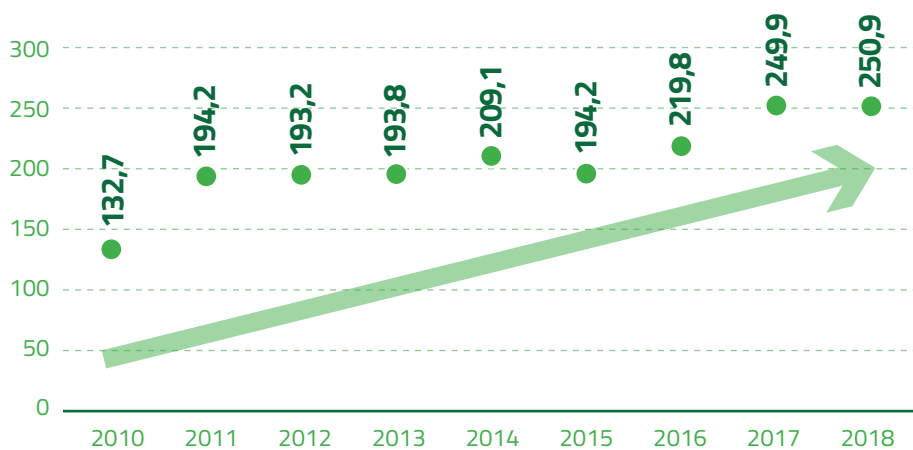
2. A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG ÉS ÉLELMISZERIPAR EREDMÉNYEI

5. ábra A mezőgazdaság kibocsátásának alakulása (milliárd forint)

Forrás: KSH

6. ábra Az egy hektárra jutó hozzáadott érték változása, összes gazdaság (ezer Ft/ha)

Forrás: Tesztüzemi adatok alapján NAIK AKI

2.1. Mezőgazdasági kibocsátás és jövedelem

- > A mezőgazdaság kibocsátásának 2010 óta tartó növekedése 2018-ban is folytatódott, aminek köszönhetően újabb rekordértéket ért el. A kibocsátás folyó alapáron számolt 2 720,3 milliárd forintos értéke 4,8 százalékkal haladta meg az előző évit. A kibocsátás volumene 3,6, a termelői árak 1,2 százalékkal növekedtek.
- > A kiemelkedő eredmény mögött meghatározó a növénytermesztés teljesítménye, de érdemes kiemelni, hogy az alacsony termelői árak ellenére az állattenyésztés kibocsátásának volumennövekedése is folytatódott 2018-ban.
- > A kibocsátás közel 58,5 százalékát a növénytermesztés, valamivel több, mint 34,7 százalékát az állattenyésztés, 6,9 százalékát a mezőgazdasági szolgáltatások és másodlagos tevékenységek kategóriája adta az elmúlt években.
- > Több éves távlatban, 2010 és 2018 között a kibocsátás folyó áron 61,3 százalékkal, változatlan áron 32,8 százalékkal bővült, a termelési tényezők jövedelme 73,5 százalékkal nőtt.
- > Országos szinten az árutermelő egyéni gazdaságok az összes nettó hozzáadott érték 60 százalékát, a társas vállalkozások pedig a 40 százalékát állították elő.
- > Az egy hektárra jutó árbevétel, közvetlen támogatás és anyagjellegű költségek egyaránt 6 százalékkal növekedtek, így az árutermelő gazdaságok hektárra vetített jövedelmezősége a nettó hozzáadott érték alapján vizsgálva az előző évi szinten maradt.

kibocsátás
volumene

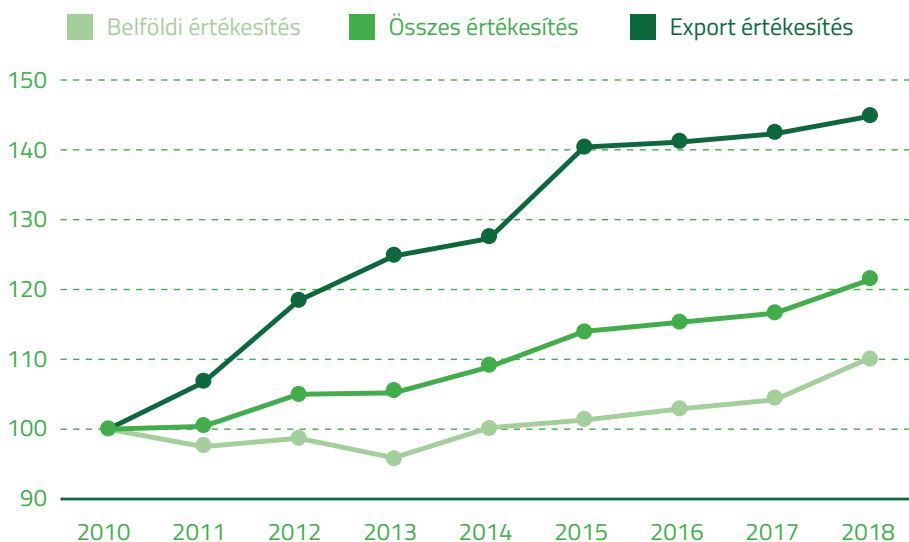
+3,6%
2017 óta

A mezőgazdaság kibocsátása újabb rekordértéket ért el.

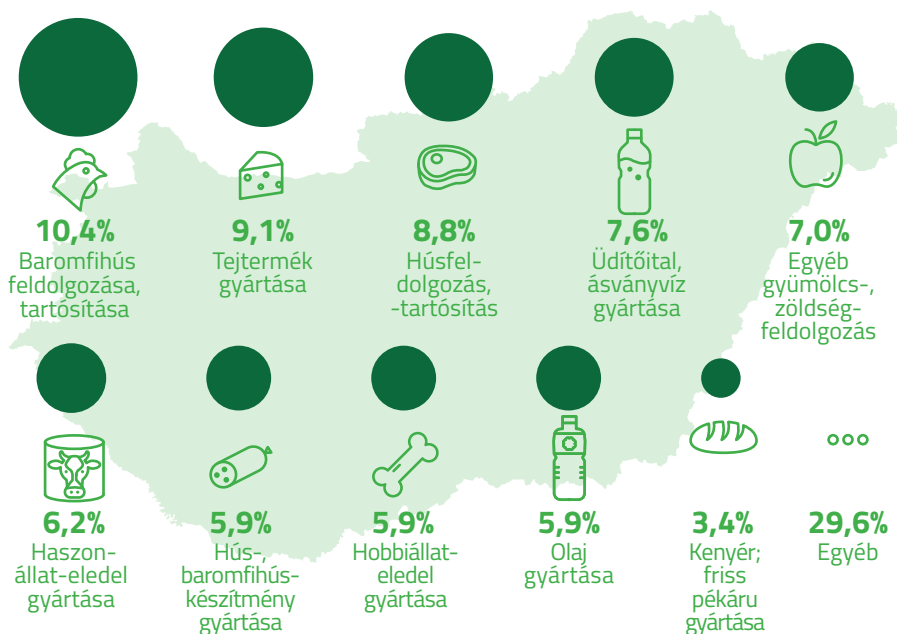
2. A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG ÉS ÉLELMISZERIPAR EREDMÉNYEI

7. ábra Az élelmiszeripari értékesítés volumenének változása (2010=100)

Forrás: KSH

8. ábra A fontosabb élelmiszeripari szakágazatok részesedése a termelési értékből 2018-ban (%)

Forrás: KSH

2.2. Élelmiszeripar

- > Az élelmiszeripar teljesítménye az elmúlt években növekvő tendenciát mutatott, hiszen mind a termelés, mind az értékesítés jelentősen bővült. A növekedés motorja egyre inkább a belföldi értékesítés, de a közvetlen export is folyamatosan emelkedik.
- > Az élelmiszeripar termelésének növekedése összhangban a hazai makrogazdasági helyzet további javulásával 2018-ban jelentősen gyorsult. Az élelmiszeripar termelési értéke 2018-ban 3 217 milliárd forint volt, volumene 4,3 százalékkal növekedett 2017-hez viszonyítva, amely az elmúlt két év növekedési ütemének a négyszerese.
- > Az élelmiszeripari termelés mérsékelten koncentrált, az öt legnagyobb szakágazat részesedése a teljes termelési értékből több mint negyven százalék, a tíz legnagyobb szakágazat az élelmiszeripari termelés több mint hetven százalékát adta 2018-ban, a három húsipari szakágazat pedig a termelési érték negyedét biztosította (25,2 százalék). A legnagyobb élelmiszeripari szakágazat 2018-ban a baromfihús feldolgozása, tartósítása volt, részesedése a termelési értékből 10 százalék volt.

*Élelmiszeripari
termelés
volumen-
növekedése*

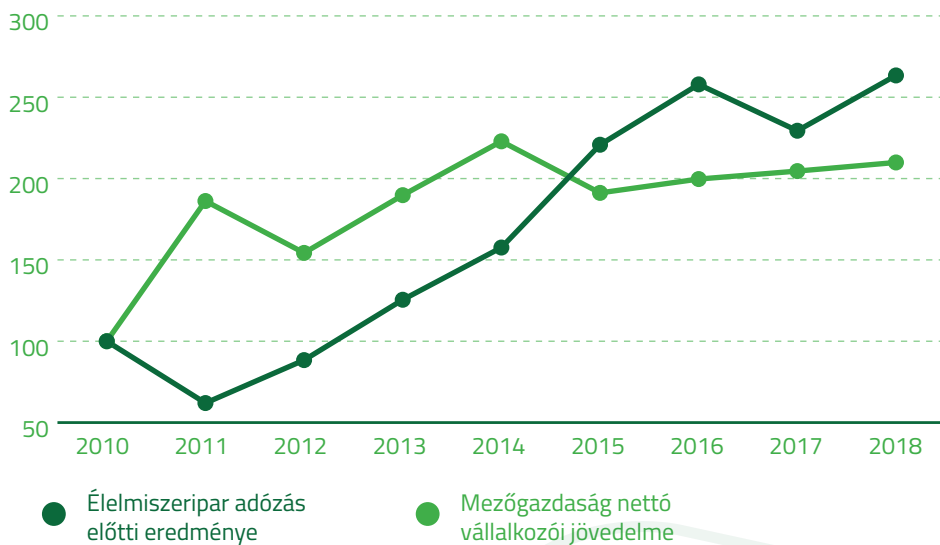
+4,3%

Az agrárgazdaság 9,8 millió hazai fogyasztót lát el jó minőségű, megbízható élelemmel, miközben a kivitelnk is növekszik.

2. A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG ÉS ÉLELMISZERIPAR EREDMÉNYEI

9. ábra A mezőgazdaság és az élelmiszeripar jövedelmezősége (2010=100)

Forrás: NAV és KSH

2.3. Mezőgazdaság és élelmiszeripar jövedelmezősége

- > A mezőgazdaság ágazati szintű jövedelmezősége javult, a termelési tényezők jövedelme 2,9 százalékkal emelkedett 2018-ban.
- > A nettó vállalkozói jövedelem 2015 óta folyamatosan növekszik, 2010 óta több mint kétszeresére emelkedett.
- > Az élelmiszeripar jövedelmezősége is nőtt, az adózás előtti eredmény 161,8 milliárd forint volt, 14,3 százalékkal több, mint 2017-ben.

*az élelmiszeripar
jövedelmezősége*

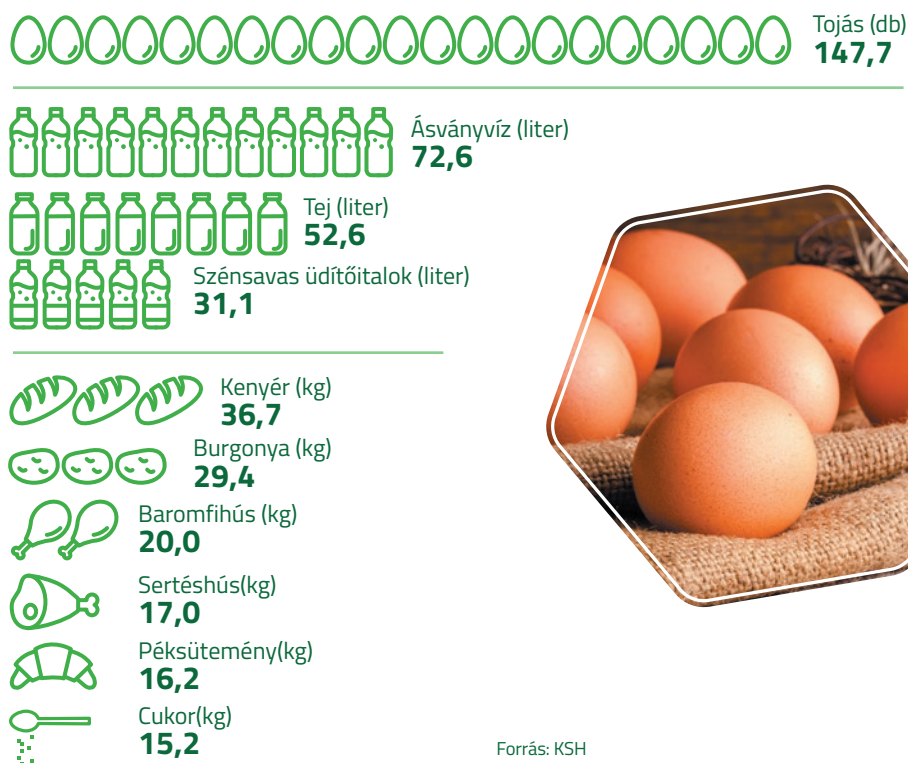
+14,3%

2017-hez képest

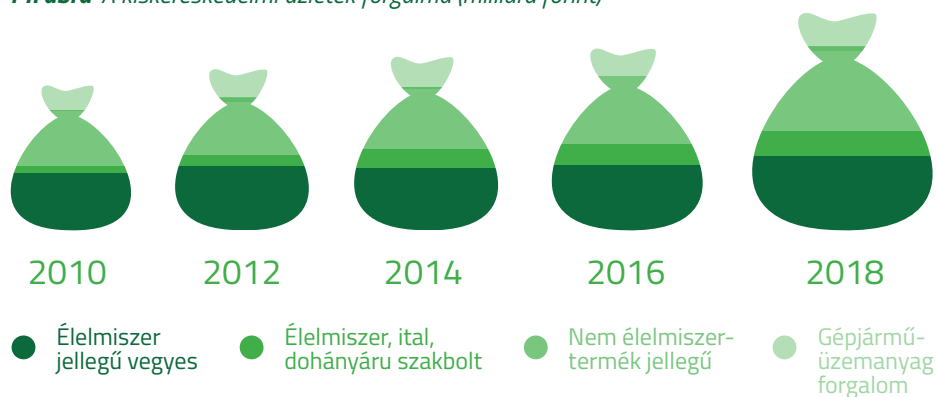

2. A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG ÉS ÉLELMISZERIPAR EREDMÉNYEI

10. ábra Egy főre jutó éves élelmiszerfogyasztás 2017-ben

11. ábra A kiskereskedelmi üzletek forgalma (milliárd forint)

2.4. Kiskereskedelem és fogyasztás

- > A kiskereskedelmi forgalom közel felét az élelmiszer- és élelmiszerjellegű vegyes kiskereskedelem több, mint harmadát a nem élelmiszer kiskereskedelem, mintegy ötödét az üzemanyag kereskedelem adta 2018-ban.
- > Az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelem 2018-ban változatlan áron 3,9 százalékkal bővült.
- > Az élelmiszer- és élelmiszerjellegű vegyes kiskereskedelmen belül az élelmiszer jellegű kiskereskedelem (hiper- és szupermarketek, diszkontok, kisboltok) eladásainak bővülése volt a meghatározó.

*élelmiszer jellegű
kiskereskedelem*

~50%

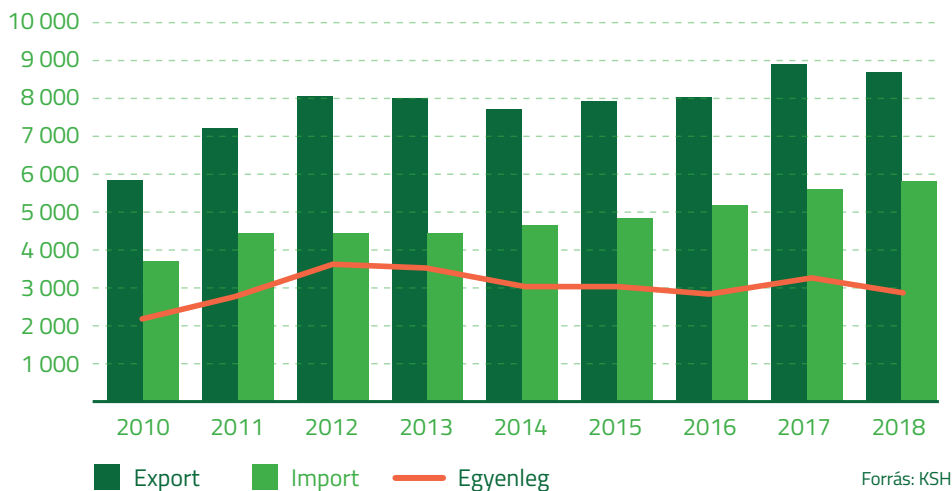
2018-ban

A kiskereskedelmi forgalom növekedése 2018-ban is folytatódott, amelyet elsősorban a növekvő foglalkoztatottság és reálbérek támogattak.

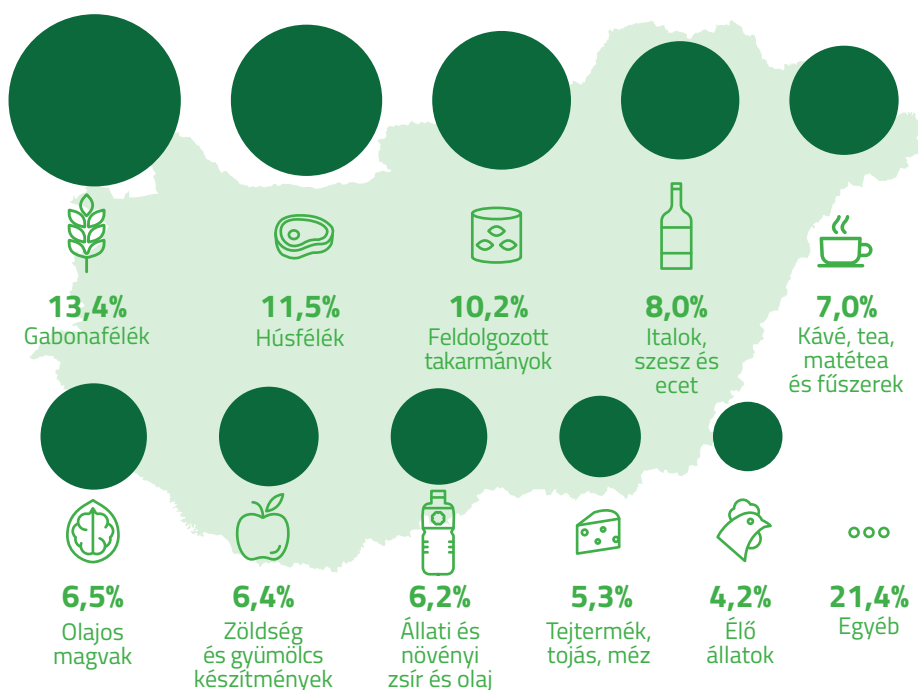

2. A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG ÉS ÉLELMISZERIPAR EREDMÉNYEI

12. ábra Az agrár-külkereskedelem alakulása (millió euró)

13. ábra A legfontosabb export árucsoportok részesedése az agrár-exportból 2018-ban (%)

2.5. Agrár-külkereskedelem

- > Az elmúlt években az agrárgazdaság a nemzetgazdaság pozitív egyenlegének harmadát-felét biztosította. Az agrárexport aránya a teljes nemzetgazdasági exporton belül 2018-ban 8,3 százalék volt és az agrárgazdaság 2 869,3 millió euróval járult hozzá a nemzetgazdaság 5 557,5 millió eurós többletéhez.
- > 2010 és 2018 között az agrárexport 48,6 százalékkal, az import 56,7 százalékkal bővült, aminek következtében az egyenleg 34,5 százalékkal növekedett.
- > Az agrár-külkereskedelem erősen Európa-centrikus, az export 85,8 százaléka az uniós országokba történt 2018-ban. A régi tagállamok részesedése 51,1 az új tagországoké 34,7 százalék volt a teljes exportból. Az EU tagországaiba irányuló agrárkivitel értéke szinte nem változott, a behozatalé 4,2 százalékkal nőtt. Az Európai Unión kívüli, harmadik országokba történő kivitel 9 százalékkal mérséklődött 2018-ban. Az export értéke (743,8 millió euró) 73 millió euróval, az import értéke (209 millió euró) 12 millió euróval esett 2017-hez viszonyítva. Az aktívum (534,9 millió euró) 60,9 millió euróval volt kisebb, mint 2017-ben.
- > Az első öt legnagyobb exportpiac – Németország (1 299 millió euró), Románia (1002 millió euró), Olaszország (919 millió euró), Ausztria (773 millió euró) és Szlovákia (476 millió euró) – együttes részesedése a teljes agrárexportból 51,5 százalék volt 2018-ban.

*külkereskedelmi
többletből*

51,6%
2018-ban

A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek külkereskedelme évről évre nagymértékben hozzájárul a nemzetgazdaság pozitív egyenlegéhez, ezért makrogazdasági jelentősége meghatározó.

3.

ÁGAZATI ÖSSZEFOGLALÓ

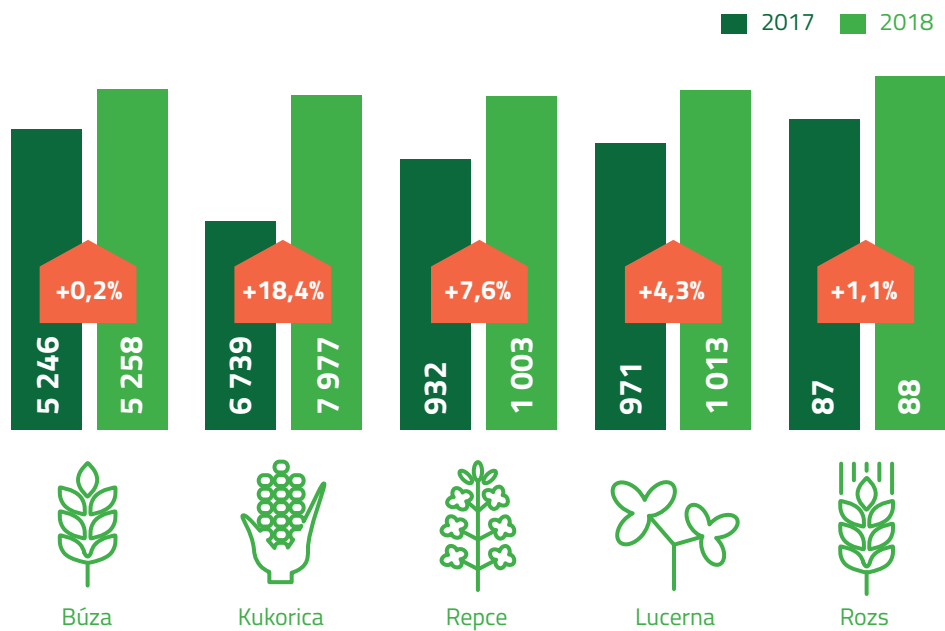
A szántóföldi növénytermesztés 2018-ban az időjárási kihívások ellenére is eredményes évet zárt.

Magyarország a kedvező természeti feltételeknek köszönhetően a zöldség- és gyümölcs-termesztésben nagy hagyományokkal rendelkezik. Az íz- és zamatanyagokban gazdag magyar termékek keresettek az európai piacon.

Az ország adottságai a takarmánytermelés és az állattartás szempontjából is kedvezőek, ezért az állattenyésztés hagyományosan fontos szerepet tölt be a mezőgazdaságban. A legfontosabb állatfaj a baromfi, a sertés, a juh és a szarvasmarha.

3. ÁGAZATI ÖSSZEFOGLALÓ

14. ábra A fontosabb szántóföldi növények terméseredményének alakulása (ezer tonna)

Forrás: KSH

3.1. Szántóföldi növénytermesztés

- > Gabonából 2 354 millió hektárról összesen 14,8 millió tonna terményt takarítottak be 2018-ban, azaz míg a betakarított terület nagysága 1,5 százalékkal csökkent az egy évvel korábbihoz képest, addig a termésmennyiség 6,5 százalékkal emelkedett.
- > A fontosabb őszi betakarítású növények közül a kukorica betakarított területe 2018-ban csökkent. A hozam viszont kedvező volt, minden idők második legmagasabb értékét érte el. Ennek köszönhetően a termésmennyiség mind 2017-hez, mind a megelőző öt évhez viszonyítva jelentősen emelkedett.
- > A repce termésmennyisége rekordszintet, 1 millió tonnát ért el 2018-ban. Ez elsősorban a terület növekedésének köszönhető, mivel a hozam mérséklődött 2017-hez viszonyítva. A terület és a termésmennyiség több éves távlatban kiemelkedő mértékben növekedett.
- > Magyarország 2018-ban is az EU második legnagyobb napraforgó termelője volt.
- > A búza termésmennyisége hatodik éve haladta meg az 5 millió tonnát, 2018-ban 5,2 millió tonna volt

termésmennyiség

+6,5%

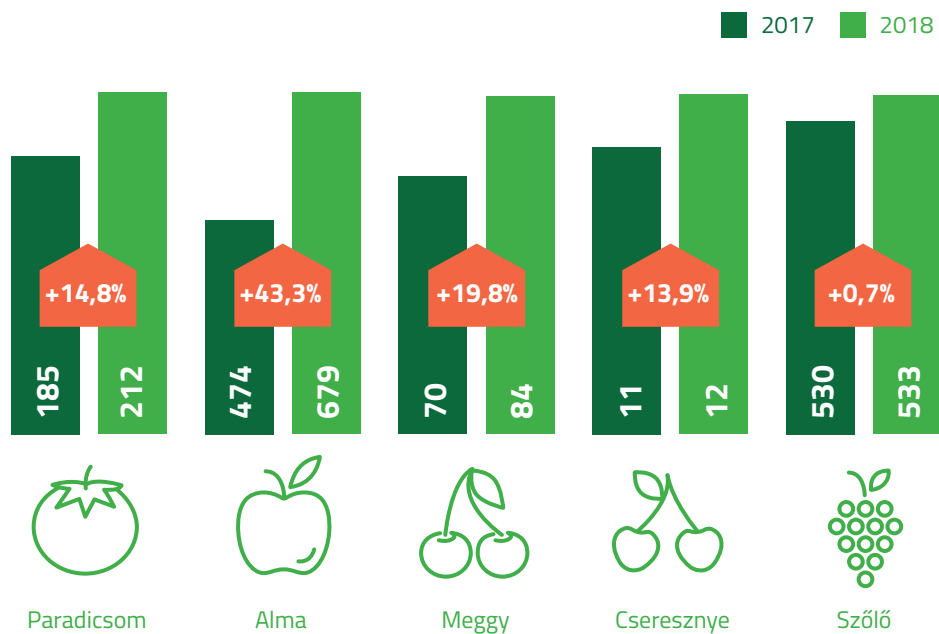
2017-hez képest

A szántóföldi növénytermesztés 2018-ban az időjárási kihívások ellenére is kedvező évet zárt.

3. ÁGAZATI ÖSSZEFOGLALÓ

15. ábra A fontosabb zöldség-, és gyümölcsfélék terméseredményei (ezer tonna)

Forrás: KSH

3.2. Kertészet

- > Magyarország a kedvező természeti feltételeknek köszönhetően a zöldség- és gyümölcsstermesztésben nagy hagyományokkal rendelkezik. Az íz- és zamatanyagokban gazdag magyar termékek keresettek az európai piacon.
- > A friss zöldség, gyümölcs és a szőlő, bor együttes kibocsátásának értéke folyó alapáron 370,8 milliárd forint volt 2018-ban, a teljes mezőgazdasági kibocsátás 13,6 százaléka, az elmúlt öt évhez hasonlóan, amikor az időjárástól és a piaci folyamatoktól függően a részarány 12 és 14 százalék között ingadozott.

A kertészet jelentős mezőgazdasági ágazat, a mezőgazdasági kibocsátás 13,6 %-át adta.

*gyümölcsfélék
termésmennyisége*

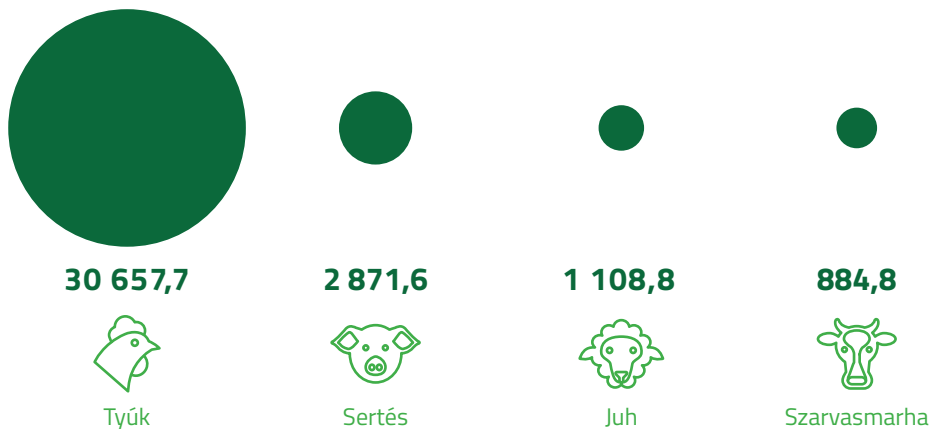
+28%

2017-hez képest

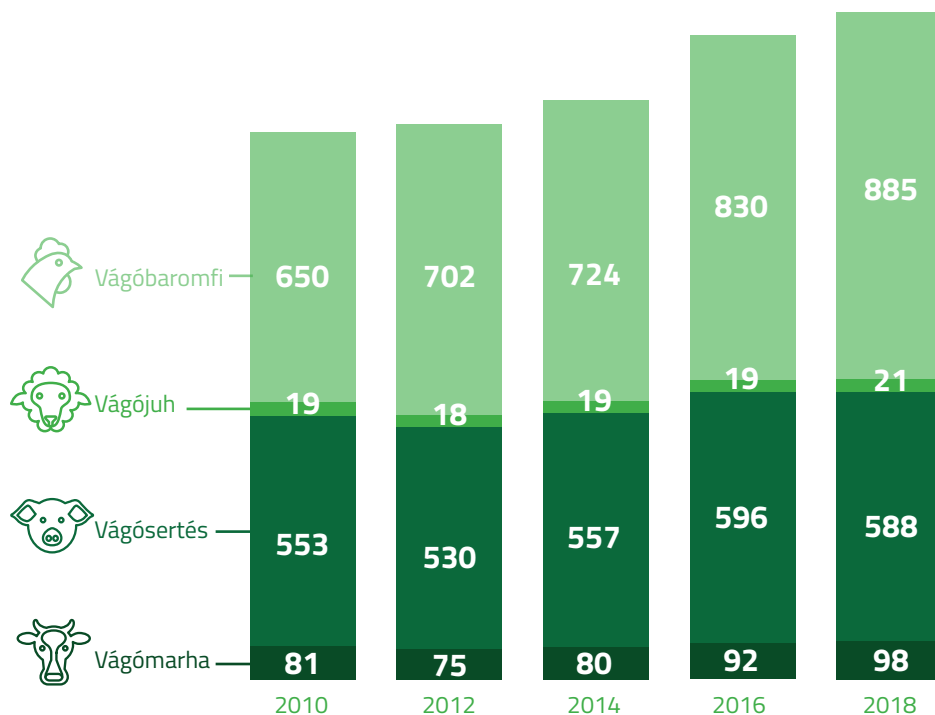
3. ÁGAZATI ÖSSZEFOGLALÓ

16. ábra Állatállomány 2018-ban (ezer darab)

Forrás: KSH

17. ábra A vágóállattermelés alakulása (ezer tonna)

Forrás: KSH

3.3. Állattenyésztés

- › Mivel az ország jó adottságokkal rendelkezik a takarmánytermeléshez és az állattartáshoz, az állattenyésztés hagyományosan fontos szerepet tölt be a magyar mezőgazdaságban. A legfontosabb állatfaj a szarvasmarha, a sertés, a baromfi és a juh.
- › A KSH adatai szerint az élő állatok és állati termékek bruttó kibocsátása folyó alapáron 943 milliárd forint volt 2018-ban, termelésük a mezőgazdasági kibocsátás 35,3 százalékát adta. A kibocsátási volumene 5,7 százalékkal múlta felül 2018-ban az előző évet. A baromfifélék kibocsátása 13, a szarvasmarháké 7, a sertéseké 3 százalékkal nőtt.
- › Az előzetes adatok szerint 2018-ban a hazai vágóállat-termelés 6,7 százalékkal 1,6 millió tonnára emelkedett 2017-hez viszonyítva. A gazdaságok az állati termékek közül tehéntejből – az előző évinél 1 százalékkal kevesebbet – 1,9 milliárd litert, tyúktojásból 2,5 százalékkal többet, összesen 2,5 milliárd darabot termeltek.

*kibocsátás
volumene*

+5,7%

*2017-hez
viszonyítva*

Az állattenyésztés kibocsátása dinamikusan emelkedett 2018-ban.

4.

AGRÁRTÁMOGATÁSOK

Évente közel 500 milliárd forint közvetlen és nemzeti támogatást juttatunk az ágazati szereplők jövedelmének stabilizálására, a kockázatok csökkentésére és finanszírozási helyzetük javítására.

4. AGRÁRTÁMOGATÁSOK

18. ábra A közvetlen támogatások legfontosabb jogcímeinek kifizetései 2018-ban (milliárd forint)

Forrás: Magyar Államkincstár

4.1. EU-s támogatások

- > A közvetlen támogatások jelentik a legnagyobb volumenű támogatási kört mind a kedvezményezettek mind a kifizetett pénzösszeg tekintetében. A közvetlen támogatások keretében 181 688 termelő részére 381,7 milliárd forint kifizetése valósult meg 2018-ban. Ezen belül az egységes területalapú támogatás (SAPS) keretében 209,9 milliárd forint, zöldítés támogatására 86,9 milliárd forint, fiatal gazdálkodók támogatására 2,9 milliárd forint, a kisgazdaságok egyszerűsített támogatására 6,1 milliárd forint utalása történt meg.
- > Vidékfejlesztési és halászati támogatások keretében összesen 181,6 milliárd forint került kifizetésre.
- > A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programban (GINOP) 2014 és 2018 között az élelmiszeripari főtevékenységű pályázók esetében a megítélt támogatás összege 56,4 milliárd forint, a szerződött összeg 42 milliárd forint, a tényleges kifizetés pedig 24,9 milliárd forint volt.

181 688 termelő részére 381,7 milliárd forint közvetlen támogatás kifizetése valósult meg

4. AGRÁRTÁMOGATÁSOK

19. ábra A nemzeti támogatások legfontosabb jogcímeinek kifizetései 2018-ban (milliárd forint)

Forrás: Magyar Államkincstár alapján Agrárminisztérium

4.2. Nemzeti támogatások

- > A tisztán nemzeti forrásból finanszírozott támogatások keretében 2018-ban 98,6 milliárd forint került kifizetésre.
- > Ennek meghatározó része (25,2 milliárd forint) az egységes területalapú támogatáshoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatás (ÁNT) és a hozzá kapcsolódó csekély összegű támogatásokon keresztül teljesült. Az ÁNT keretében elsősorban a tej, szarvasmarha, juh és dohány ágazat finanszírozása valósult meg.
- > A sertés és baromfi ágazat az uniós forrásokból nem részesül, támogatása teljes egészében a hazai költségvetésből valósul meg, főként az állatjóléti intézkedéseken keresztül. 2018-ban a sertéstartók részére a sertéshízók után 9,3 milliárd forint, a tenyészkcokák után 7,4 milliárd forint kerülhetett kiutalásra, a baromfitartók ezen a jogcímen 13,2 milliárd forintot, az étkezési tojást termelő tyúkállományok, valamint tenyészbaromfi fajok állatjóléti támogatásán 1,4 milliárd forintot vehettek igénybe.
- > Jelentős összeg (4,4 milliárd forint) került felhasználásra az állati hulla elszállítás és ártalmatlanítás céljára, valamint az egyes állatbetegségek megelőzésének, leküzdésének támogatására (11,7 milliárd forint).
- > Az állattenyésztési feladatok támogatása előirányzat 1,3 milliárd forinttal segítette a tenyésztő szervezetek munkáját.
- > A Nemzeti agrárkár-enyhítési rendszer keretében a 2017. kárenyhítési évre vonatkozóan aszály, jégeső, belvíz, vihar, tavaszi fagy, őszi fagy, téli fagy, valamint felhőszakadás okozta károokra történt 2018-ban kifizetés, összesen 7,2 milliárd forint összegben. Legjelentősebb károkat a tavaszi fagy (2 325,5 millió forint), az aszály (1 789,6 millió forint) és a jégeső (1 689,0 millió forint) okozta.
- > Az állat- és növény- és GMO kártalanítás keretében 3,5 milliárd forint került folyósításra.
- > A pályázatos formában működő „Tanyafejlesztési Program” a tanyai gazdálkodás megújítását, újjáélesztését, a tanyán élők életminőségének javítását, a fiatalok helyben maradását 2018-ban 1,1 milliárd forinttal támogatta. A Zártkerti Programra 1,3 milliárd forint kifizetés valósult meg.
- > A Nagyvállalati Beruházási Támogatás program keretében 2018-ban 9,1 milliárd forint segítette az élelmiszeripar nagyvállalatainak a fejlődését.
- > A Beruházás Ösztönzési Cél előirányzat keretében 4,7 milliárd forint járult hozzá a magyar gazdaság versenyképességének javítását eredményező, munkahelyeket teremtő, működő tőke bevonását szolgáló élelmiszeripari projektek megvalósulásához.

kifizetés

**98,6
milliárd
forint**

2018-ban
98,6 milliárd
forint nem-
zeti forrásból
finanszírozott
mezőgazdasági
támogatás
került
kifizetésre.

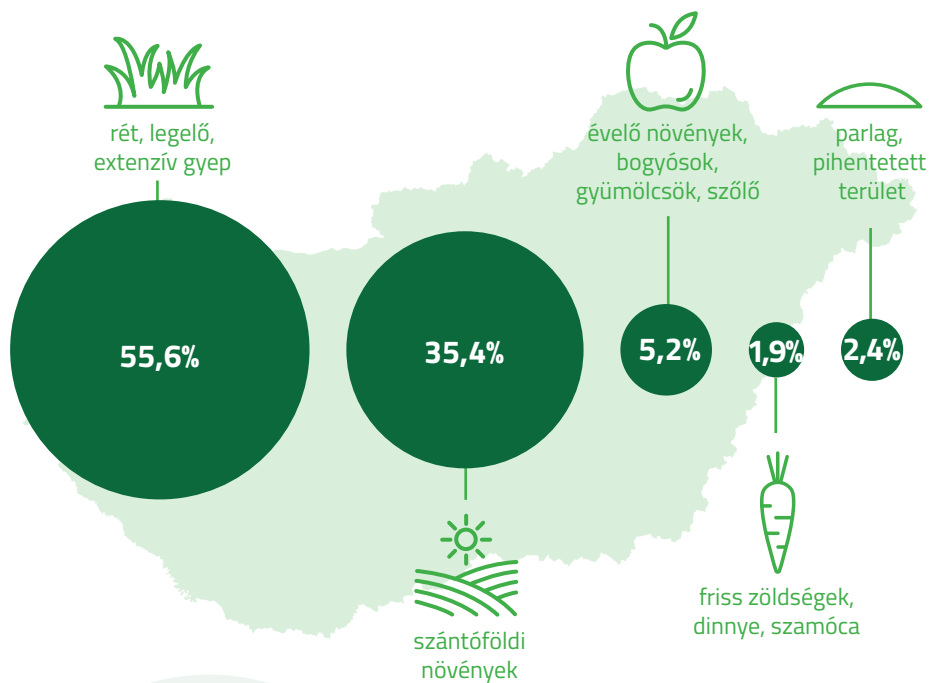
5.

FENNTARTHATÓSÁG

„A környezeti fenntarthatóságnak megfelelő agrárgazdaságot építünk.”

5. FENNTARTHATÓSÁG

20. ábra A minősített ökológiai gazdálkodásba bevont területek hasznosítása 2018-ban
(nagysága: 209,4 ezer hektár)

Forrás: EUROSTAT, KSH

- Az ország erdőgazdálkodás alá vont teljes területe mintegy 2 055 ezer hektár. Az ország erdőszültsége 20,8 százalékos. Az ágazat legfontosabb bevételi forrása 2018-ban is a fakitermelés volt. 2018-ban az előző évhez képest az első kivitelű erdőtelepítések területe megduplázódott, 1 296 hektár volt.
- Magyarország teljes területének 9,6 százaléka védett természeti terület. A Nemzeti Park Igazgatóságok vagyonkezelésében lévő területek nagysága összesen 299 ezer hektárt, amelyből 150 ezer hektár a haszonbérbe adott területek nagysága.
- Magyarország területén tíz összefüggő, vagy mozaikos elrendezésű nemzeti parkkövezetben állami feladatként, szervezetten, módszeresen gondoskodunk a természeti értékek megővéséről.
- Hazánkban 2018-ban tovább folytatódott az ellenőrzött ökológiai művelés alatt álló területek növekedése (+4,9 százalék). Az ökológiai gazdálkodás ezzel a hazai mezőgazdasági területek 4 százalékát teszi ki.
- A halastó művelési ágban 29 761 hektár tóterület szerepelt az adatgyűjtés nyilvántartásában 2018-ban, ebből az üzemelt tóterület nagysága 26 473 hektár volt. Az előző évhez mérten 1,6 százalékkal nagyobb területen történt gazdálkodás 2018-ban, 24 hektár új halastavat létesítettek és 227 hektár tóterületet rekonstruáltak.
- A hazai tógazdaságokban a haltermelés mennyisége 22 541 tonna volt 2018-ban
- Magyarországon az egy főre jutó éves átlagos halfogyasztás mértéke 5-7 kg között mozog.

Magyarország területének harmada természetközeli állapotban szolgálja a jövő generációt.

6.

MELLÉKLETEK

6. MELLÉKLETEK

1. táblázat: Az agrárgazdaság aránya a nemzetgazdaságban

Év	A mezőgazdasága részaránya			Az élelmiszeripar részaránya			Agrártermékek részaránya			Fogyasztói árindex, előző év = 100,0	
	foglalkoztatás ^b %	bruttó hozzáadott érték (ágazatok összesen= 100)	beruházásban	foglalkoztatás ^b %	bruttó hozzáadott érték (ágazatok összesen =100)	beruházásban	fogyasztás ^c	export ^d	külforgalmi forgalmának egyenlege, milliárd Ft ^c	élelmi- szer	össze- sen
folyó áron, %											
2010- 2016 átlaga	4,8	4,4	5,4	3,3	2,3	2,9	26,8	9,1	892,6	102,8	102,3
2017	5	4,4	4,4	3,3	2,2	3,1	29,6	8,8	1017,9	102,8	102,4
2018	4,8	4,3	4	3,2	-	2,6	28,9	8,3	914,6	104	102,8
Változás 2018/ 2017 (száza- lékpont)	-0,2	-0,1	-0,4	-0,1	-	-0,5	-0,7	-0,5	-103,3	1,2	0,4
Változás 2018/ 2010- 2016, (száza- lékpont)	-0,2	0	-1	-0,1	-	-0,3	2,1	-0,8	22	1,2	0,5

a) Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ág.

b) A munkaerő-felmérés adatai.

c) Az egyéni fogyasztás rendeltetés szerinti osztályozása (COICOP) szerinti hazai fogyasztási kiadásaiból.

d) Kombinált nőmenklatúra (KN) szerint.

Forrás: KSH alapján

2. táblázat: A magyar mezőgazdaság részesedése az EU főbb mutatóiból, százalék

	2010-2016 átlaga	2017	2018	Változás 2018/2017 (százalékpont)	Változás 2018/2010-2016, (százalékpont)
Kibocsátás	1,9	1,9	2,0	0,1	0,1
Hozzáadott érték	1,9	2,0	2,1	0,1	0,2
Termelési tényezők jövedelme	2,2	2,3	2,4	0,1	0,2
Mezőgazdasági terület	3,0	3,0	3,0	0,0	0,0
Munkaerő-felhasználás	4,5	4,5	4,4	-0,1	-0,1
Beruházás	1,3	1,5	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: Eurostat Mezőgazdasági Számlarendszer

3. táblázat: A mezőgazdaság termelékenysége

	2010-2016 átlaga	2017	2018	Változás 2018/2017, %	Változás 2018/2010- 2016, %
Hektárra jutó kibocsátás, euró/ha					
EU28	2 142	2 229	2 242	0,6	4,7
EU15	2 523	2 588	2 593	0,2	2,8
EU13	1 209	1 345	1 380	2,6	14,2
Magyarország	1 318	1 467	1 519	3,6	15,3
Éves munkaerőegységre jutó kibocsátás, euró/ÉME					
EU28	38 835	42 527	43 281	1,8	11,4
EU15	64 341	67 668	68 224	0,8	6,0
EU13	12 845	15 421	16 098	4,4	25,3
Magyarország	15 908	18 631	20 084	7,8	26,3

Forrás: Eurostat alapján

6. MELLÉKLETEK

4. táblázat: A mezőgazdasági földhasználat művelési ágak szerinti nagysága, ezer hektár

	2010-2016 átlaga	2017	2018	Változás 2018/2017 %	Változás 2018/2010- 2016, %
Szántó	4 327,0	4 325,4	4 333,7	0,2	0,2
Konyhakert	78,7	47,3	45,4	-4,1	-42,3
Gyümölcsös	92,6	93,4	94,0	0,6	1,5
Szőlő	80,9	73,4	71,5	-2,6	-11,6
Gyep	763,6	803,8	799,3	-0,6	4,7
Összes	5 342,8	5 352,3	5 343,9	-0,2	0,0

Forrás: KSH alapján

5. táblázat: A fontosabb zöldségfélék terméseredményei, ezer tonna

Megnevezés	2010-2016 átlaga	2017	2018*	Változás 2018/2017, %	Változás 2018/2010- 2016, %
Termésmennyiség (ezer tonna)	1 452	1 657	1 520	-8,3	4,7
Ebből: csemegekukorica	444	518	515	-0,5	16,0
zöldborsó (szemes)	88	128	90	-30,0	2,5
paradicsom	153	185	212	14,8	38,8
zöldpaprika	103	133	97	-26,9	-5,7
fűszerpaprika	19	20	13	-37,7	-34,1
görögdinnye	188	182	179	-1,6	-4,9
sárgadinnye	14	17	15	-9,5	6,7
vöröshagyma	57	55	39	-29,0	-31,1
sárgarépa	74	88	66	-25,9	-11,6
zöldbab	18	17	16	-9,6	-13,8
fejes káposzta	64	49	41	-16,8	-36,1

* előzetes adat.

Forrás: KSH

6. táblázat: A fontosabb gyümölcsfélék terméseredménye, ezer tonna

Megnevezés	2010-2016 átlaga	2017	2018*	Változás 2018/2017, %	Változás 2018/2010- 2016, %
Termésmennyiség (ezer tonna)	789	723	925	28,0	17,2
Ebből: alma	546	474	679	43,3	24,4
körte	23	23	26	11,2	10,4
cseresznye	9	11	12	13,9	40,7
meggy	69	70	84	19,8	22,0
szilva	48	43	47	7,8	- 3,3
kajszi	22	24	14	- 40,5	- 33,4
őszibarack	39	37	23	- 38,2	- 40,7

* előzetes adat.

Forrás: KSH

7. táblázat: Borszőlő termőterületének változása, ezer hektár

Borrégió/Év	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Balaton	7,6	7,8	8,2	8,5	8,9	9,2	9,2
Duna	23,9	21,9	22,5	23,0	23,5	23,8	23,9
Felső- Magyarország	11,6	11,2	11,7	12,0	12,6	13,1	13,3
Felső-Pannon	4,9	5,2	5,3	5,4	5,4	5,6	5,5
Pannon	12,2	7,3	7,4	7,6	7,7	7,9	7,8
Tokaj	5,5	5,3	5,4	5,6	5,7	5,8	5,8
Összesen	65,8	58,8	60,5	62,1	63,9	65,3	65,6

Forrás: Hegyközségek Nemzeti Tanácsa

6. MELLÉKLETEK

8. táblázat: A fontosabb szántóföldi növények betakarított területének, terméseredményének és hozamának alakulása

Megnevezés	2010-2016 átlaga	2017	2018	Változás 2018/2017, %	Változás 2018/2010- 2016, %
Betakarított terület, ezer hektár					
Búza	1 048	966	1 026	6,2	-2,1
Kukorica	1 156	989	939	-5,1	-18,8
Árpa	282	268	244	-9,0	-13,6
Rozs	34	26	26	0,0	-23,8
Zab	49	37	23	-37,8	-52,8
Burgonya	21	15	14	-6,7	-31,9
Cukorrépa	16	19	16	-15,8	-1,8
Napraforgó	590	695	617	-11,2	4,6
Repce	221	303	331	9,2	49,7
Lucerna	139	194	193	-0,5	39,1
Összes termés, ezer tonna					
Búza	4 731	5 246	5 258	0,2	11,1
Kukorica	7 311	6 739	7 977	18,4	9,1
Árpa	1 181	1 416	1 146	-19,1	-3,0
Rozs	89	87	88	1,1	-1,3
Zab	126	95	59	-37,9	-53,3
Burgonya	510	341	328	-3,8	-35,7
Cukorrépa	950	1172	958	-18,3	0,9
Napraforgó	1 454	2 022	1 831	-9,4	26,0
Repce	603	932	1003	7,6	66,3
Lucerna	620	971	1013	4,3	63,3
Termésátlag, tonna/hektár					
Búza	4,5	5,4	5,1	-5,7	13,5
Kukorica	6,4	6,8	8,5	24,5	33,3
Árpa	4,2	5,3	4,7	-11,2	12,9
Rozs	2,6	3,3	3,4	2,4	28,0
Zab	2,6	2,5	2,6	2,8	0,2
Burgonya	23,1	21,5	22,3	3,8	-3,4
Cukorrépa	59,1	62,8	60,8	-3,3	2,9
Napraforgó	2,5	2,9	3,0	2,1	21,2
Repce	2,7	3,1	3,0	-1,6	11,3
Lucerna	4,4	5,0	5,2	4,4	18,3

Forrás: KSH

9. táblázat: A legfontosabb export termékcsoportok 2018-ban

Termékcsoport megnevezése	millió euró	ezer tonna
Gabonafélék	1 161,5	5 538,5
ebből - kukorica	649,3	2 597,4
- búza	410,3	2 359,6
- árpa	83,5	529,3
- Egyéb	18,3	52,2
Húsok	998,3	442,3
ebből baromfi	576,6	221,0
sertés	280,8	133,5
szarvasmarha	45,6	14,7
Egyéb	95,3	73,0
Az élelmiszeripar melléktermékei és hulladékai; elkészített állati takarmány	888,1	1 978,5
ebből állateledel	651,3	859,1
szeszgyártásnál keletkező maradék	84,2	416,0
olajpogácsa	75,5	418,8
Egyéb	77,1	284,5
Italok, szesz és ecet	693,6	1 177,3
ebből etanol	325,2	528,6
víz- és ásványvíz	199,5	359,8
bor	123,6	128,4
Egyéb	45,3	160,6
Különböző ehető készítmények	610,4	205,2
ebből étrendkiegészítők	276,9	48,1
fagylalt, jégkrém	120,9	41,3
kávé- és teakivonat	76,4	20,4
Egyéb	136,2	95,5

6. MELLÉKLETEK

Termékcsoport megnevezése	millió euró	ezer tonna
Olajos magvak	561,1	1 416,3
ebből repcemag	258,7	707,3
napraforgómag	204,7	458,9
szója	20,3	51,4
Egyéb	77,4	198,7
Zöldség, gyümölcs készítmények	557,5	545,5
Zöldségkonzerv (csemegekukorica, zöldborsó)	293,3	310,6
Gyümölcsbefőtt, pörkölt dió, mogyoró	110,8	73,4
Gyümölcslé	110,8	107,0
Egyéb	42,5	54,4
Állati és növényi zsír és olaj	535,6	723,7
ebből napraforgómagolaj	435,6	576,5
repceolaj	23,2	29,6
kukoricaolaj	21,1	26,6
Egyéb	55,7	91,0
Tejtermékek, tojás, méz	456,1	514,6
ebből tej és tejszín	148,4	396,8
sajt és túró	126,7	33,7
méz	77,0	22,0
Egyéb	104,0	62,1

Termékcsoport megnevezése	millió euró	ezer tonna
Élő állatok	362,8	136,0
ebből szarvasmarha	131,4	46,1
baromfi	118,0	35,6
sertés	50,0	35,5
Egyéb	63,5	18,9
Hűskészítmények	277,9	68,4
ebből baromfiból és sertésből készített készítmények	181,8	49,2
kolbász, szalámi	93,8	18,9
konzervhal	1,3	0,2
Egyéb	1,0	0,1
Zöldségfélék	269,2	262,0
ebből fagyasztott zöldség	83,8	114,2
paprika	65,3	50,3
szárított borsó és bab	38,4	24,9
Egyéb	81,8	72,6

Forrás: KSH

6. MELLÉKLETEK

10. táblázat: A legfontosabb import termékcsoportok 2018-ban

Termékcsoport megnevezése	millió euró	ezer tonna
Húсок	545,2	293,9
ebből sertés	310,6	171,7
baromfi	116,1	68,2
szarvasmarha	63,3	14,5
Egyéb	55,2	39,5
Különbözö ehető készítmények	506,1	178,3
Ebből étrendkiegészítő	285,4	77,3
kávé- és teakivonat	73,6	14,8
mártás, szósz	60,7	35,5
Egyéb	86,3	50,7
Az élelmiszeripar melléktermékei és hulladékai; elkészített állati takarmány	495,4	1 077,9
ebből állateledel	288,3	357,7
olajpogácsa	142,9	430,0
Takarmány húsból, vágási melléktermékből	33,4	79,3
Egyéb	30,9	210,8
Tejtermékek, tojás, méz	440,3	268,7
ebből sajt és túró	210,6	65,0
Tejkészítmények	66,5	65,8
Tej és tejszín (Folyadéktej)	60,0	90,3
Egyéb	103,2	47,6
Cukrászati termékek	404,7	213,3
ebből pékáru	233,2	109,1
gabona és tej felhasználásával készített termékek	108,9	64,4
Puffasztott rizs, kukorica	36,8	19,0
Egyéb	25,8	20,9

Termékcsoport megnevezése	millió euró	ezer tonna
Italok, szesz, ecet	336,4	651,9
ebből víz és ásványvíz	145,0	379,3
szesz, likőr	74,2	21,9
sör	58,4	154,3
Egyéb	58,7	96,3
Húskészítmények	283,4	111,0
ebből baromfiból és sertésből készített készítmények	119,8	45,7
kolbász, szalámi	113,6	48,5
konzervhal	44,9	13,0
Egyéb	5,1	3,8
Kakaó- és kakaókészítmények	280,6	83,8
ebből csokoládé- és kakaókészítmény	257,3	73,6
kakaópor	18,3	9,0
kakaóvaj	2,7	0,5
Egyéb	2,4	0,8
Olajos magvak	264,8	451,9
ebből napraforgómag	90,1	152,5
szójabab	55,5	155,3
repcemag	49,1	86,6
Egyéb	70,2	57,5

6. MELLÉKLETEK

Termékcsoport megnevezése	millió euró	ezer tonna
Dohány és feldolgozott dohánypótló	264,7	31,6
ebből dohány	109,7	18,8
szivar, cigaretta	103,0	6,5
dohánypótló	52,0	6,3
Egyéb	-	-
Gyümölcsfélék	263,1	268,0
ebből banán	68,4	96,4
citrom, narancs, mandarin	54,9	68,9
fagyasztott málna, trópusi gyümölcs	20,9	12,8
Egyéb	118,9	89,9
Zöldség, gyümölcs készítmények	253,1	225,0
ebből zöldség ecet	103,6	101,9
gyümölcslé	62,3	50,5
cseresznyéből és meggyből készített készítmények	51,1	33,9
Egyéb	36,1	38,7

Forrás: KSH

Felelős kiadó: Győrffy Balázs elnök, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
Szerzők: Aratóné Drotár Zsuzsanna, Bakota Bettina,
dr. Felkai Beáta Olga, Keszthelyi Szilárd, Páll Zsombor
Lektor: dr. Juhász Anikó
Olvasószerkesztő: Szomi Edina
Kreatív vezető: Nagy-Tószegi Bálint
Grafikai tervező, tördelő: Nagy Barbara
Kiadja: © Nemzeti Agrárgazdasági Kamara – minden jog fenntartva
Kiadás: 2019.

ISSN 1219-3852

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

1115 Budapest, Bartók Béla út 105-113.

Telefon: +36 80 900 365

ugyfelszolgalat@nak.hu

www.nak.hu

